

Vapaan sivistystyön kestävän kehityksen kriteerit

1) SUUNNITTELU

Arvot ja strategiat

Kriteeri 1: Kestävä kehitys sisältyy opiston arvoihin, ja niiden sisältöä ja merkitystä on käsitelty henkilöstön kanssa. Arvoista ja opiston kestävän kehityksen toiminnasta viestitään opiskelijoille ja sidosryhmille. Kestävän kehityksen arvot ohjaavat opiston toimintaa ja niiden toteutumista arvioidaan säännöllisesti.

Lakisääteiset vaatimukset

Kriteeri 2: Opistolla on ajantasaiset, lakisääteiset tai määräyksiin perustuvat kestävään kehitykseen liittyvät ohjelmat, suunnitelmat ja ohjeet, joihin henkilöstö, opiskelijat ja yhteistyötahot on perehdytetty heitä koskevin osin. Opisto seuraa lakisääteisten vaatimusten toteutumista ja kehittää toimintaansa tarpeen mukaan.

Organisaatio ja resurssit

Kriteeri 3: Opistolla on kestävän kehityksen ryhmä tai muu työryhmä, joka koordinoi ja arvioi opiston kestävän kehityksen työtä ja tiedottaa opiston yhteisöä sen tavoitteista ja etenemisestä. Opiskelijoiden vaikutusmahdollisuudet kestävän kehityksen työhön on varmistettu. Kestävän kehityksen työllä on määritellyt vastuut, tarvittavat resurssit ja johdon tuki.

Kriteeri 4: Henkilöstön kestävään kehitykseen liittyvät osaamistarpeet on tunnistettu. Opisto on järjestänyt henkilöstölle tarpeiden mukaan mahdollisuuksia kestävän kehityksen-osaamisen päivittämiseen.

Kestävän kehityksen ohjelma

Kriteeri 5: Opistolla on kestävän kehityksen ohjelma tai muu toimintasuunnitelma, joka sisältää tavoitteet ja toimenpiteet opiston valitsemien kestävän kehityksen teemojen *) edistämiseksi opetuksessa ja opiston toimintakulttuurissa. Opistoyhteisö osallistuu teemojen valintaan ja ohjelman suunnitteluun.

**) Kestävän kehityksen teemoja voivat olla esimerkiksi jätteen synnyn ehkäisy ja kierrätys, energian ja veden säästö, turvallisuus, henkilöstön ja opiskelijoiden hyvinvointi, syrjäytymisen ehkäisy, kulttuuriperintö, monikulttuurisuus ja kansainvälisyys tai muut kestävän kehityksen eri osa-alueisiin liittyvät teemat, katso esimerkkejä www.koulujaymparisto.fi > Teemojen toteutus*

Koulutusten suunnittelu

Kriteeri 6: Opisto on suunnannut koulutustarjontaansa kestävään kehitykseen liittyviin teemoihin ja aiheisiin.

Kriteeri 7: Koulutusten suunnittelussa otetaan huomioon kestävän kehityksen oppimistavoitteet ja niihin liittyvät opiskelijoiden tarpeet. Opetushenkilöstö ja tuntiopettajat perehdytetään koulutusten kestävän kehityksen sisältöihin ja oppimistavoitteisiin.

2) TOTEUTUS

Koulutusten toteutus

Kriteeri 8: Kestävän kehityksen oppimistavoitteet toteutuvat opiston koulutuksissa oppijoiden yhteisöllisenä toimintana ja tekoina. Opetuksessa hyödynnetään kestävän kehityksen oppimista tukevia opetusmenetelmiä ja oppimisympäristöjä.

Toimintakulttuuri

Kriteeri 9: Opistoyhteisön valitsemat vuosittaiset teemat ja kestävän kehityksen ohjelman toimenpiteet toteutuvat opetuksessa ja toimintakulttuurissa. Henkilöstö ja opiskelijat ovat osallistuneet teemojen toteutukseen.

Opiston hakiessa sertifikaattia se valitsee omista vahvuuksistaan lähtien arvioitavaksi alla olevasta taulukosta yhteensä viisi teemaa. Niistä vähintään kaksi tulee valita ekologisen ja taloudellisen kestävyiden teemoista ja kaksi sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyiden teemoista. Yksi teemoista voi olla oma teema. Osa teemoista mahdollistaa useiden kestävän kehityksen osa-alueiden käsittelyn. Teemojen toteutusta arvioitaessa otetaan huomioon opiston sertifikaatin hakuvuoden sekä sitä edeltävän viiden luku- tai toimintavuoden aikana toteutettu toiminta.

Ekologinen ja taloudellinen kestävyys	Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys
<ul style="list-style-type: none"> • Vastuulliset hankinnat ja kestävä kulutus (myös sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys) • Jätteen synnyn ehkäisy ja kierrätys • Energia ja vesi • Kuljetukset ja liikkuminen • Koulurakennuksen ja pihaympäristön hoito ja ylläpito • Ravinto ja terveys (myös sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys) • Oma teema (ekologinen/taloudellinen kestävyys) 	<ul style="list-style-type: none"> • Turvallisuus opistossa • Henkilöstön ja opiskelijoiden hyvinvointi • Kiusaamisen ja syrjäytymisen ehkäisy • Opiskelijahuolto ja muu oppimisen tuki • Kulttuuriympäristö, tavat ja perinteet • Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys • Oma teema (sosiaalinen/kulttuurinen kestävyys)

Kumppanuudet ja hankkeet

Kriteeri 10: Opisto tekee kestävän kehityksen teemoihin liittyvää yhteistyötä paikallisten, alueellisten, kansallisten tai kansainvälisten toimijoiden kanssa.

3) SEURANTA, ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN

Kestävän kehityksen arviointikäytäntö

Kriteeri 11: Opisto seuraa ja arvioi kestävän kehityksen toteutumista opetuksessa ja toimintakulttuurissa. Arviointitietoa käsitellään yhteisesti ja sitä hyödynnetään toiminnan kehittämiseen. Opisto raportoi sidosryhmilleen kestävän kehityksen työnsä tuloksista.